

Nr 227.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrad lönegradsplacering för vissa uppsyningsmän och föreståndarinnor vid statens sinnessjukhus m. fl.; given Stockholms slott den 9 november 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlatande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen förordas förhöjd lönegradsplacering dels för vissa uppsyningsmän och föreståndarinnor vid statens sinnessjukhus och anstalt för fallandesjuka, dels för köksföreståndare vid vissa statliga sjukhus och inrättningar. De föreslagna lönegradsplaceringarna framgå av de vid statsrådsprotokollet i ärendet såsom Bilagorna A och B fogade sammanställningarna. Förslagen beröra omkring 400 tjänstemän och beräknas medföra en kostnadsökning för löner med ungefär 575 000 kronor per år.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 no-
vember 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, finans-, ecklesiastik- och inrikesdepartementen anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, fråga om *ändrad lönegradsplacering för uppsyningsmän och föreståndarinnor vid statens sinnessjukhus m. fl.* samt anför därvid följande.

I propositionen 1951: 214 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att bl. a. godkänna vissa i propositionen närmare angivna riktlinjer för en lönerevision för lägre vård- och ekonomipersonal vid statliga sjukhus och inrättningar samt för sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personal. Dessa riktlinjer innebära i huvudsak lönegradsuppflyttningar för större delen av angivna personalgrupper.

I det anförande till statsrådsprotokollet, vari jag motiverade nämnda förslag, uttalade jag bl. a., att skäl givetvis kunde anföras för att samtidigt genomföra en lönerevision även för vissa andra personalgrupper, huvudsakligen inom sjukvården och försvaret. Därvid åsyftade jag närmast köksföreståndare inom angivna områden samt huvuddelen av vårdpersonalen vid sinnessjukhusen. Jag anförde vidare, att det icke varit möjligt att då pröva dessa tjänstemäns lönegradsplacering i förhållande till såväl den sjuksköterskeutbildade personalens som övriga grupper.

Sedan förenämnda proposition avläts till riksdagen, har inom civildepartementet och 1949 års tjänsteförteckningskommitté frågan om lönerevision för viss del av sist omnämnda personalgrupper varit föremål för behandling. I anslutning härtill har vid *förhandlingar inom civildepartementet* den 5 november 1951 överenskommelse träffats med Statstjänarkartellen och Tjänstemännens centralorganisation om lönerevision för uppsyningsmän och föreståndarinnor vid de statliga sinnessjukhusen och statens anstalt för fallandesjuka. Vidare har *tjänsteförteckningskommittén* i skrivelse samma dag, efter förhandlingar med Tjänstemännens centralorganisation och Svenska ekonomiföreståndarinnors förening, framlagt förslag om ändrad lönegradsplacering för vissa köksföreståndare.

Jag anhåller att nu få anmäla dessa ärenden.

Den med Statstjänarkartellen och Tjänstemännens centralorganisation uppnådda överenskommelsen — vilken träffats under förbehåll av riksdagens godkännande — innebär följande.

1. Uppsyningsmän och föreståndarinnor, dock icke personal å övergångsstat, vid statens sinnessjukhus och anstalt för fallandesjuka uppflyttas, fr. o. m. den 1 juli 1951 räknat, i lönegrad enligt följande, nämligen

första uppsyningsmän i lönegraden 18 och första föreståndarinnor i lönegraden 17 uppflyttas till lönegraden 19,

uppsyningsmän i lönegraden 15 och föreståndarinnor i lönegraden 14 uppflyttas till lönegraden 16.

2. Tjänstemannen skall, räknat fr. o. m. den 1 juli 1951, i den nya lönegraden ha motsvarande placering i löneklass (lönerum) och motsvarande rätt till uppflyttning i löneklass (lönerum) som han fr. o. m. sagda dag skulle ha haft i den gamla lönegraden.

En översikt över lönegradsplaceringen för uppsyningsmän och föreståndarinnor vid ifrågavarande anstalter nu och enligt förhandlingsöverenskommelsen samt den tidigare och nuvarande lönegradsplaceringen för motsvarande personal hos vissa städer torde få fogas såsom *Bilaga A* vid protokollet i detta ärende.

1949 års tjänsteförteckningskommitté har i sin förenämnda skrivelse — efter en redogörelse för vissa nyligen träffade avtal om löneställningen för ekonomiföreståndare vid lasarett och sanatorier vid landstingen och i städerna — anfört, att den eftersläpning i lönehänseende, som rått beträffande statsanställda köksföreståndare i förhållande till de kommunalt anställda, efter de kommunala uppgörelserna blivit ännu mer markerad. Kommittén har därför funnit sig böra omedelbart upptaga frågan om de statsanställda köksföreståndarnas lönegradsplacering.

Kommitténs överväganden ha givit till resultat att en anknytning till uppgörelsen för landsting och städer kunnat föreslås beträffande köksföreståndare och biträdande köksföreståndare vid de statliga kroppssjukhusen, d. v. s. karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och garnisonssjukhusen. I fråga om dessa inrättningar har kommittén sålunda föreslagit användande av lönegraderna 22 för förste köksföreståndare vid karolinska sjukhuset, 21 för förste köksföreståndare vid serafimerlasarettet samt 21 för köksföreståndare vid garnisonssjukhuset i Boden. 16 och 14 lönegraderna föreslås i övriga fall.

Vad angår köksföreståndare och biträdande köksföreståndare vid statens sinnessjukhus, statens anstalt för fallandesjuka och militära anläggningar har kommittén ansett möjligheter till anknytning till de kommunala uppgörelserna icke föreligga i samma utsträckning som beträffande den nyss nämnda gruppen. Härvid har kommittén funnit, att en viss skillnad måste anses föreligga mellan de båda grupperna i fråga om de krav som ställas på köksföreståndaren. Vad försvaret beträffar har kommittén ansett sig böra beakta där föreliggande särskilda förhållanden. Med utgångspunkt från

det anförda har kommittén förordat, att köksföreståndartjänsterna skola fördelas på lönegraderna 20, 18 och 16 vid sinnessjukhusen, lönegraden 16 vid anstalten för fallandesjuka samt lönegraderna 20, 18 och 17 vid försvaret. Härvid har kommittén beträffande sinnessjukhusen (utom sekundäravdelningarna) förutsatt, att tjänsterna fördelas på de olika lönegraderna enligt nuvarande grunder. I fråga om försvaret ha till 20 lönegraden hänförs 19 tjänster av mera krävande slag; övriga tjänster ha hänförs till 18 lönegraden vid matinrättningar där det genomsnittliga portionstagarantalet, beräknat för 11 månader eller 335 dagar, uppgår till minst 500 samt till 17 lönegraden i övriga fall. Tjänsterna såsom biträdande köksföreståndare vid sinnessjukhusen och försvaret böra enligt kommitténs förslag fördelas på 16 och 14 lönegraderna, varvid 16 lönegraden skulle tillämpas vid de inrättningar, där köksföreståndaren är placerad i 20 lönegraden. Slutligen ha i 14 lönegraden placerats även köksföreståndare vid sekundäravdelningar vid sinnessjukhus.

Till en tredje grupp har kommittén hänfört husmödrar och köksföreståndare vid dövstumskolor och vissa blindanstalter samt alkoholistanstalten å Venngarn. För dessa ha föreslagits lönegraderna 17, 16 och 14.

En sammanställning över ifrågavarande personalgruppers lönegradsplacering nu och enligt tjänsteförteckningskommitténs förslag samt motsvarande kommunala personals tidigare och nuvarande lönegradsplacering torde få fogas såsom *Bilaga B* till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Tjänsteförteckningskommittén har förutsatt, att för innehav av ifrågavarande tjänster skall krävas sådan avgångsexamen, som avses i de kommunala uppgörelserna, eller således godkänd avgångsexamen såsom ekonomiförstandarinna vid statens skolköksseminarium, fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala eller yrkeskursen för kökspersonal vid större anstalter i Stockholm. I fråga om nuvarande tjänstinnehavare utan sådan kompetens har kommittén ansett att, i den mån ej dispens meddelas, övergångsvis bör tillämpas samma regel som enligt de kommunala avtalen, d. v. s. placering fyra lönegrader lägre än den föreslagna.

Vidare har kommittén anført, att dess förslag medför, att vissa tjänster vid karolinska institutet nedflyttas från 15 till 14 lönegraden. Till undvikande av löneminskning för nu tjänstgörande befattningshavare har kommittén föreslagit, att särskilda övergångsbestämmelser skola meddelas.

Kommittén har slutligen upplyst, att förhandlingar i ärendet ägt rum dels mellan kommittén och Svenska ekonomiförstandarinnors förening, dels mellan kommittén och Tjänstemännens centralorganisation. Ehuru därvid vissa meningsskiljaktigheter kommit till uttryck, ha organisationerna biträtt kommitténs förslag, som berör ungefär 260 tjänstemän och beräknas medföra en kostnadsökning för löner med 460 000 kronor per år.

Departementschefen. Den närmaste anledningen till att i den förut omnämnda propositionen 1951:214 framlades förslag om ändrad lönegradsplacering för lägre vård- och ekonomipersonal samt sjuksköterske- och barn-

morskeutbildad personal var den att motsvarande personalgrupper inom den kommunala sektorn av arbetsmarknaden erhållit en förbättrad löneställning. Lönegradsplaceringen för vissa grupper, såsom föreståndarinnor och uppsyningsmän vid sinnessjukhusen ävensom köksföreståndare, upptogs däremot icke i nämnda proposition, enär det icke varit möjligt att på den korta tid som stått till buds kunna erhålla en överblick över dessa gruppers relation till annan personal. Sedan förevarande spörsmål närmare utretts, ha efter förhandlingar överenskommelser träffats med vederbörande personalorganisationer rörande ifrågavarande personals lönegradsplacering. Enligt min mening böra överenskommelserna godkännas.

Vad angår överenskommelsen rörande uppsyningsmännen och föreståndarinnorna vid sinnessjukhusen och statens anstalt för fallandesjuka, synes denna icke erfordra närmare kommentarer. I fråga om köksföreståndarna påkallas, såsom 1949 års tjänsteförteckningskommitté framhållit, särskilda bestämmelser till undvikande av löneminskning för nuvarande tjänst innehavare å de fyra befattningar vid karolinska sjukhuset, som nedflyttas från 15 till 14 lönegraden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela sådana bestämmelser. Jag biträder även vad kommittén förordat i fråga om lönegradsplaceringen av personal, som icke har avsedd avgångsexamen.

I likhet med vad i propositionen 1951: 214 föreslagits för den lägre vård- och ekonomipersonalen samt den sjuksköterske- och barnmorskeutbildade personalen och i överensstämmelse med vad i förenämnda överenskommelse med Statstjänarkartellen och Tjänstemännens centralorganisation förutsatts i fråga om uppsyningsmän och föreståndarinnor vid sinnessjukhusen m. m. böra ändringarna i köksföreståndarnas lönegradsplacering gälla fr. o. m. den 1 juli 1951 räknat. Jag förordar vidare, att vid lönerevisionen för köksföreståndarna tillämpas samma regler om löneklassplacering m. m. som för nämnda personalgrupper.

Icke heller i förevarande sammanhang har det varit möjligt att ompröva löneställningen för huvuddelen av vårdpersonalen vid sinnessjukhusen. Förslag i detta hänseende liksom beträffande återstående ekonomipersonal avses emellertid skola föreläggas 1952 års riksdag.

De nu framlagda förslagen om ändrad lönegradsplacering avse sammanlagt omkring 400 tjänstemän. Kostnadsökningen för löner kan uppskattas till ungefär 575 000 kronor per år. Härtill komma ökade pensionskostnader m. m. Förslagen påverka medelsbelastningen å i huvudsak följande anslag, nämligen Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. (IV. C. 6), Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. (IV. C. 48), Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. (IV. C. 79), Garnisonssjukhusen: Avlöningar (IV. D. 26), Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar (IV. D. 28), Läroanstalter för blinda: Avlöningar (VIII. I. 53), Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte: Avlöningar (VIII. I. 55), Dövstumskolorna: Avlöningar (VIII. I. 61), Statens sinnessjukhus: Avlöningar (XI. B. 26), Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar (XI. B. 44), Karo-

linska sjukhuset: Avlöningar (XI. B. 49), Serafimerlasarettet: Avlöningar (XI. B. 51) och Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar (XI. C. 7). Vidare torde förslagen komma att påverka medelsbelastningen å vissa bi-dragsanslag, såsom förslagsanslaget till Vanförestalter m. m.: Bidrag till vanförestalter m. m. (XI. B. 81).

De förordade ändringarna i lönegradsplacering torde böra underställas riksdagens prövning. Därest tjänsteman, som beröres av föreslagen lönegradsuppflyttning, innehar ordinarie tjänst, bör han, i avvaktan på att ändringar i vederbörande personalförteckningar må beslutas av 1952 års riksdag, erhålla anställning såsom extra ordinarie tjänsteman i den nya lönegraden. Riksdagens bemyndigande torde böra utverkas att överskrida de maximerade anslag och anslagsposter, som beröras av förslagen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna de av mig i det föregående förordade riktlinjerna för en lönerevision för vissa uppsyningsmän och föreståndarinnor vid statens sinnessjukhus och anstalt för fallandesjuka samt för viss köksföreståndarepersonal även som

2) för budgetåret 1951/52 medgiva de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som kunna bli erforderliga vid ett genomförande av lönerevisionen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

K.-E. Renström.

Bilaga A.

**Översikt över
lönegradsplaceringen för uppsyningsmän och föreståndarinnor
vid sinnessjukhusen m. m.**

Stockholm och Göteborg			Statsverket			
Befattning	Lönegrad		Befattning	Antal	Lönegrad	
	föret	nu			nu	enl. förhandlingsöverenskommelsen
<i>Stockholm</i>						
Personalförestånderska . . .	15	19 o. 20	Förste uppsyningsman	21	18	19
Förestånderska	15	} 17	Uppsyningsman	18	15	16
Husmoder	17		Första föreståndarinna	45	17	19
			Föreståndarinna	44	14	16
<i>Göteborg</i>						
Avdelningsföreståndarinna	18	19				
Bitr. avdelningsföreståndarinna	15	16				

**Översikt över
lönegradsplaceringen för vissa köksföreståndare.**

Landstingen och städerna			Statsverket			
Befattning	Lönegrad		Befattning	Antal	Lönegrad	
	förut	nu			nu	enl. tjänste- förtecknings- kommitténs förslag
<i>Kroppssjukhus.</i>			<i>Allmänna kroppssjukhus.</i>			
Köksföreståndare, grupp I	19	21 o. 22	Förste köksföreståndare....	2	19	21 o. 22
Köksföreståndare, grupp II.....	17	19				
Bitr. köksföreståndare	12	14 o. 16	Köksföreståndare	8	12 o. 15	14 o. 16
			<i>Garnisonssjukhusen.</i>			
			Köksföreståndare	1	14	21
			D:o	4	10	16
			Bitr. köksföreståndare	1	9	14
			<i>Sinnessjukhusen och anstalten för fallandesjuka.</i>			
			Köksföreståndare	8	14	20
			D:o	10	12	18
			D:o	12	10	} 14 o. 16
			Bitr. köksföreståndare	18	9	
			<i>Dövstumskolorna samt insti- tutet och förskolan för blinda å Tomtebodan.</i>			
			Husmoder	8	11	17
			<i>Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte.</i>			
			Husmoder	1	12	16
			Bitr. husmoder.....	1	7	14
			<i>Statens alkoholistanstalt å Venngarn.</i>			
			Köksföreståndare	1	10	16
			<i>Försvarsgrenarna.</i>			
			Köksföreståndare	19	14	20
			D:o	} 75	14	} 17 o. 18
			D:o		12	
			Bitr. köksföreståndare	19	10	16
			D:o	74	10	14